

Az Utónévkereső

Sass Bálint

sass.balint@nytud.mta.hu

MTA Nyelvtudományi Intézet
Nyelvtechnológiai és Alkalmazott Nyelvészeti Osztály

2013. november 11.

Tervek

- 1 teljesség
= anyakönyvi bejegyzésre alkalmasnak minősített összes utónév
- 2 hiteles, egységes adatok az utónevekről
- 3 friss statisztikák, trendek
- 4 szabad hozzáférés bárki számára
- 5 *távlati terv*: hasonlóság alapú névajánló, vezetéknevhez illesztés, . . .

Tervek + jelenlegi állapot

- 1 teljesség
= anyakönyvi bejegyzésre alkalmasnak minősített összes utónév
→ 2013. június: 3529 név
- 2 hiteles, egységes adatok az utónevekről
→ folyamatos javítás, *formalizált eredet* a nevek kb. 60%-ánál
- 3 friss statisztikák, trendek
→ 2012-es adatok (össznépesség vs. újszülöttek) alapján
- 4 szabad hozzáférés bárki számára
→ ahogy eddig is
- 5 *távlati terv*: hasonlóság alapú névajánló, vezetőnévhez illesztés, . . .

Keresési szempontok

Funkció: tájékoztatás, segítség a névválasztáshoz, névadáshoz

- eredet
- jelentés
- gyakorisági adatok
- névnap

- becézés
- szótagszám, hangrend, név eleje/vége, magánhangzók

Az eredetleírás formalizálása

Cél: „szemantikus keresés” az utónevek adataiban.

Nehézség: az eredetleírás szabad szöveg.

Megoldás: szigorúan meghatározott formális alakra hozás, mely minden információt explicit tartalmaz, és géppel könnyen értelmezhető.

Formalizált alak: nyelvi elemek + az egyik elemet a másikba alakító műveletek számba vétele.

- Domonkos formalizálása:

eredetleírás	<i>A latin Dominicus név magyar formája</i>
formalizált alak	latin:Dominicus [megfelelője] magyar:~

- A „*női változata*” (Albertina) és a „*női alakváltozata*” (Brunella) is egységesen [női párja]-ként jelenik meg.

Eredmény: egyértelmű, kereshető leírások.

Utónévkereső^{béta}

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
NYELVTUDOMÁNYI INTÉZET

nem:

név (teljes) :

eredet:

• jelleg:

• nyelv:

• adott névből:

jelentés:

névnap:

becézés (teljes) :

szótagszám:

hangrend:

magánhangzók:

gyakoriság (2013-01-01):

• össz-népszerűség:

• újszülöttek:

• trend:

A kereső a 2013 júniusáig [alkalmasnak minősített](#) 3529 utónevet tartalmazza. A rendszer fejlesztés alatt áll, hibajelzést szívesen fogadunk.
© MTA Nyelvtudományi Intézet, 2013. – gyakorisági adatok: © KEKCH, 2013. – kapcsolat: [Sass Bálint](#) – v0.2.2 – 2013-11-09

Utónévkereső^{béta}

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
NYELVTUDOMÁNYI INTÉZET

nem: férfi

név eleje: e

eredet:

- jelleg: tetszőleges
- nyelv: tetszőleges
- adott névből: nincs megadva

jelentés:

névnap: bármely hó nap

becézés (teljes):

szótagszám: tetszőleges

hangrend: tetszőleges

magánhangzók:

gyakoriság (2013-01-01):

- össz-népesség: közismert (1-5.)
- újszülöttek: közismert (1-5.)
- trend: tetszőleges

Mehet Törles

A kereső a 2013 júniusáig [alkalmasnak minősített](#) 3529 utónévet tartalmazza. A rendszer fejlesztés alatt áll, hibajelzést szívesen fogadunk.
© MTA Nyelvtudományi Intézet, 2013. – gyakorisági adatok: © KEKKH, 2013. – kapcsolat: [Sass Bálint](#) – v0.2.2 – 2013-11-09

Utónévkereső^{béta}

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
NYELVTUDOMÁNYI INTÉZET

nem: férfi

név eleje : e

eredet:

- jelleg: tetszőleges
- nyelv: tetszőleges
- adott névből: nincs megadva

jelentés:

névnap: bármely hó nap

becézés (teljes):

szótagszám: tetszőleges

hangrend: tetszőleges

magánhangzók:

gyakoriság (2013-01-01):

- össz-népesség: közismert (1-5.)
- újszülöttek: közismert (1-5.)
- trend: tetszőleges

Mehet Törles

A kereső a 2013 júniusáig [alkalmasnak minősített](#) 3529 utónévet tartalmazza. A rendszer fejlesztés alatt áll, hibajelzést szívesen fogadunk.
© MTA Nyelvtudományi Intézet, 2013. – gyakorisági adatok: © KEKKH, 2013. – kapcsolat: [Sass Bálint](#) – v0.2.2 – 2013-11-09

Utónévkereső^{béta}

nem: férfi

név :

eredet:

• jelleg: tetszőleges

• nyelv: tetszőleges

• adott névből: nincs megadva

Utónévkereső^{béta}

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
NYELVTUDOMÁNYI INTÉZET

nem:

név eleje:

eredet:

• jelleg:

• nyelv:

• adott névből:

jelentés:

névnap:

becézés (teljes):

szótagszám:

hangrend:

magánhangzók:

gyakoriság (2013-01-01):

• össz-népesség:

• újszülöttek:

• trend:

A kereső a 2013 júniusáig [alkalmasnak minősített](#) 3529 utónévet tartalmazza. A rendszer fejlesztés alatt áll, hibajelzést szívesen fogadunk.
© MTA Nyelvtudományi Intézet, 2013. – gyakorisági adatok: © KEKKH, 2013. – kapcsolat: [Sass Bálint](#) – v0.2.2 – 2013-11-09

Utónévkereső^{béta}

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
NYELVTUDOMÁNYI INTÉZET

nem:

név eleje:

eredet:

• jelleg:

• nyelv:

• adott névből:

jelentés:

névnap:

becézés (teljes):

szótagszám:

hangrend:

magánhangzók:

gyakoriság (2013-01-01):

• össz-népesség:

• újszülöttek:

• trend:

A kereső a 2013 júniusáig [alkalmasnak minősített](#) 3529 utónévet tartalmazza. A rendszer fejlesztés alatt áll, hibajelzést szívesen fogadunk.
© MTA Nyelvtudományi Intézet, 2013. – gyakorisági adatok: © KEKKH, 2013. – kapcsolat: [Sass Bálint](#) – v0.2.2 – 2013-11-09

magánhangzók:

gyakoriság (2013-01-01):

- össz-népeesség: közismert (1-5.)
- újszülöttek: közismert (1-5.)
- trend: tetszőleges

Mehet

Törlés

Utónévkereső^{béta}

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
NYELVTUDOMÁNYI INTÉZET

nem: férfi

név eleje: e

eredet:

- jelleg: tetszőleges
- nyelv: tetszőleges
- adott névből: nincs megadva

jelentés:

névnap: bármely hó nap

becézés (teljes):

szótagszám: tetszőleges

hangrend: tetszőleges

magánhangzók:

gyakoriság (2013-01-01):

- össz-népesség: közismert (1-5.)
- újszülöttek: közismert (1-5.)
- trend: tetszőleges

Mehet Törles

A kereső a 2013 júniusáig [alkalmasnak minősített](#) 3529 utónévet tartalmazza. A rendszer fejlesztés alatt áll, hibajelzést szívesen fogadunk.
© MTA Nyelvtudományi Intézet, 2013. – gyakorisági adatok: © KEKKH, 2013. – kapcsolat: [Sass Bálint](#) – v0.2.2 – 2013-11-09

Utónévkereső^{béta}

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
NYELVTUDOMÁNYI INTÉZET

nem:

név eleje:

eredet:

• jelleg:

• nyelv:

• adott névből:

jelentés:

névnap:

becézés (teljes):

szótagszám:

hangrend:

magánhangzók:

gyakoriság (2013-01-01):

• össz-népesség:

• újszülöttek:

• trend:

keresés: férfi e közismert közismert

7 találat.

Edvárd | ♂ | *Germán (angolszász) eredetű név* | *birtok; vagyon + őrzés; védelem* | „*elég ritka*” – „*elég ritka*”

Előd | ♂ | *Régi magyar személynév* | *elsőszülött; ő* | „*elég ritka*” – „*elég ritka*”

Emil | ♂ | *Latin eredetű név* | *versengő; igyekvő* | „*közepesen gyakori*” – „*elég ritka*”

Endre | ♂ | *Az András + név alakváltozata* | „*közepesen gyakori*” – „*elég ritka*”

Erik | ♂ | *Germán eredetű név* | *becsület (más feltevés szerint; egyedül) + hatalmas; uralkodó* | „*közepesen gyakori*” – „*közepesen gyakori*”

Ernő | ♂ | *magyar nyelvújítási alkotás - ő kicsinyítő képzővel az Erneszt + névből* | „*közepesen gyakori*” – „*elég ritka*”

Ervin | ♂ | *Germán eredetű név* | *had(sereg) + barát; becsület; örökség; vadkan* | „*közepesen gyakori*” – „*elég ritka*”

A kereső a 2013 júniusig [alkalmasnak minősített](#) 3529 utónevet tartalmazza. A rendszer fejlesztés alatt áll, hibajelzést szívesen fogadunk.
© MTA Nyelvtudományi Intézet, 2013. – gyakorisági adatok: © [KEKCH](#), 2013. – kapcsolat: [Sass Bálint](#) – v0.2.2 – 2013-11-09

Utónévkereső^{béta}

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
NYELVTUDOMÁNYI INTÉZET

nem:

név eleje:

eredet:

• jelleg:

• nyelv:

• adott névből:

jelentés:

névnap:

becézés (teljes):

szótagszám:

hangrend:

magánhangzók:

gyakoriság (2013-01-01):

• össz-népesség:

• újszülöttek:

• trend:

Emil

eredet: Latin eredetű név

formalizálva: l a t s o n l e j

jelentés: versengő ; igyekvő

névnap: 03-10 05-22 05-28 09-11

becézés: Emilke Emi Emike Emici Milke

rekon nevek: Emília • Emilián •

szótagszám: 2 – hangrend: magas – magánhangzók: e-i

gyakoriság: közepesen gyakori

A kereső a 2013 júniusig [alkalmasnak minősített](#) 3529 utónevet tartalmazza. A rendszer fejlesztés alatt áll, hibajelzést szívesen fogadunk.
© MTA Nyelvtudományi Intézet, 2013. – gyakorisági adatok: © KEKKhJ, 2013. – kapcsolat: [Sass Bálint](#) – v0.2.2 – 2013-11-09

nem:

név eleje :

eredet:

- jelleg:
- nyelv:
- adott névből:

jelentés:

névnap:

becézés (teljes) :

szótagszám:

hangrend:

magánhangzók:

gyakoriság (2013-01-01):

- össz-népesség:
- újszülöttek:
- trend:

Emil

eredet: **Latin eredetű név**

formalizálva: **l e t s z o l e g**

jelentés: **versengő ; igyekvő**

névnap: **03-10 05-22 05-28 09-11**

becézés: **Emilke Emi Emike Emici Milke**

rekon nevek: **Emília • Emilián •**

szótagszám: **2** – hangrend: **magas** – magánhangzók: **e-i**

gyakoriság: **közepesen gyakori** **alig ritka**

A kereső a 2013 júniusig [alkalmasnak minősített](#) 3529 utónevet tartalmazza. A rendszer fejlesztés alatt áll, hibajelzést szívesen fogadunk.
 © MTA Nyelvtudományi Intézet, 2013. – gyakorisági adatok: © KEKJH, 2013. – kapcsolat: [Sass Bálint](#) – v0.2.2 – 2013-11-09

Emil

eredet: Latin eredetű név

formalizálva: latin [>] ~

jelentés: versengő ; igyekvő

névnap: 03-10 05-22 05-28 09-11

becézés: Emilke Emi Emike Emici Milke

rokon nevek: **Emília** ▶ **Emilián** ▶

szótagszám: 2 – hangrend: magas – magánhangzók: e-i

gyakoriság: „közepesen gyakori” → „elég ritka”   1   1

nem:

név eleje:

eredet:

• jelleg:

• nyelv:

• adott névből:

jelentés:

névnap:

becézés (teljes):

szótagszám:

hangrend:

magánhangzók:

gyakoriság (2013-01-01):

• össz-népesség:

• újszülöttek:

• trend:

Emil

eredet: [Latin eredetű név](#)

formalizálva: [latsan l-1-1](#)

jelentés: [versengő](#); [igyekvő](#)

névnap: [03-10](#) [05-22](#) [05-28](#) [09-11](#)

becézés: [Emilke](#) [Emi](#) [Emike](#) [Emici](#) [Milke](#)

rekon nevek: [Emília](#) • [Emilián](#) •

szótagszám: [2](#) – hangrend: [magas](#) – magánhangzók: [e-i](#)

gyakoriság: [közepesen gyakori](#) – [elég ritka](#)

A kereső a 2013 júniusig [alkalmasnak minősített](#) 3529 utónevet tartalmazza. A rendszer fejlesztés alatt áll, hibajelzést szívesen fogadunk.
© MTA Nyelvtudományi Intézet, 2013. – gyakorisági adatok: © KEKJKH, 2013. – kapcsolat: [Sass Bálint](#) – v0.2.2 – 2013-11-09

Példák 1/3

- női; név vége = ó; eredet jellege = becéző
- francia eredetű; a Mária névből
- 3 szótagos becéző férfinév

- női; név vége = ó; eredet jellege = becéző
→ Anikó, Kató, Kleó, Magdó, Margó
- francia eredetű; a Mária névből
→ Manon, Mariett, Marion
- 3 szótagos becéző férfinév
nincs ↔ női: 57 db (amiből 29 db *-ka* végű)

Példák 2/3

Alexander

Ármin

Benett

Benjamin

Boldizsár

Brendon

Csanád

Domonkos

...

Albert

Andor

Antal

Arnold

Árpád

Béla

Dezső

Elemér

...

Alexander

Ármin

Benett

Benjamin

Boldizsár

Brendon

Csanád

Domonkos

...

ritka → mindennapos

Albert

Andor

Antal

Arnold

Árpád

Béla

Dezső

Elemér

...

mindennapos → ritka

Példák 3/3

ritka → első tízben

Csenge

Jázmin

első tízben → ritka

Erzsébet

Éva

Ilona

Judit

Julianna

Margit

Mária

Zsuzsanna

Példák 3/3

ritka → első tízben

Csenge

Jázmin

első tízben → ritka

Erzsébet

Éva

Ilona

Judit

Julianna

Margit

Mária

Zsuzsanna

ritka ↔ első tízben – *csak női nevek!*

A női névadás változékonyabb.

Elérhetőség

<http://corpus.nytud.hu/utonevportal>

Elérhetőség

<http://corpus.nytud.hu/utonevportal>

Köszönjük a figyelmet!